

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Gyomnövények tápláléknövényként való felhasználási lehetőségei

Biró Ágota

Mezőgazdasági mérnök alapképzés, nappali tagozat
Növénytermesztési-tudományok Intézet

Belső témavezető: Dr. Bódis Judit Zsuzsanna, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi Biológiai Tanszék

A legősibb táplálékforrást a vadon termő növények jelentették az emberiség számára és a növénytermesztés térhódítása sem törölte ki ezt a felhasználási módot az emberek tudatából, még Európában sem. A ma leginkább gyomnak tekintett fajok sokasága kerülhet ma is az asztalunkra - Magyarországon is. Arra, hogy pontosan mi is a gyom definíciója, számos különböző perspektívából alkotott meghatározás létezik, ám ezen meghatározások főleg mezőgazdasági vagy esetleg természetvédelmi szempontúak. Úgy gondolom, elérkezett az ideje annak, hogy megpróbáljuk intenzívebben hasznosítani a gyomoknak tartott növényeket. A népi hagyományban számos kiváló felhasználása van az általam kiválasztott és megvizsgálni kívánt nyolc gyomnövénynek: a nagy csalánnak, a mezei sóskának, a kövér porcsinnak, a fehér libatopnak, a közönséges tyúkhúrnak, a szőrös disznóparénak, a ragadós galajnak és a gyalogbodzának. Munkám során összegyűjtöttem a nyolc kiválasztott növényhez kapcsolható étkezési célú felhasználásra vonatkozó ismereteket. Ezen túl három ehető vadnövényekkel foglalkozó Facebook csoportot hasonlítottam össze, melyek közül kettő magyar egy pedig nemzetközi csoport. A magyar csoportok tagjai számára kérdőívet is összeállítottam és vizsgáltam gyűjtési és fogyasztási szokásaikat.

Eredményeim alapján elmondható, hogy a legismertebb, leginkább fogyasztott gyomnövények a nagy csalán és a kövér porcsin, melyeket elsősorban főzelékként ismernek. Kiemelkedő a szőrös disznóparéj sokoldalúsága is, amelynek szinte minden része hasznosítható és már megjelent az alternatív növénytermesztésben. A Facebook csoportok között nagy különbségeket találtam a szakmai megbízhatóság terén, jelentős eltérést figyeltem meg a nyílt és zárt csoportokban jelenlévő információcsere minőségét illetően. A kérdőívet kitöltők, habár túlnyomórészt nem rendelkeznek szakmai végzettséggel a témában, mégis elkötelezettek mutatkoztak. Vegyesen tájékozódnak az internetről, szakkönyvekből, illetve közösségek által nyújtott oldalakról, azonban az online csoportokban fellelhető információra csak más források ismeretében támaszkodnak, azokat nem tekintik feltétlenül elfogadhatónak. A növényeket ugyan többnyire biztonságos helyről gyűjtik, de sajnos csak ritkán fordulnak szakértőhöz. Tevékenységüket fenntarthatónak vélik, azonban nem látnak nagy potenciált a vadnövények mezőgazdasági termelésbe vonásába, ezt pedig elsősorban az intenzív technológiák fogyasztókat érintő általános hátrányaival (mint pl. vegyszer- és műtrágyahasználat, feldolgozás közbeni kezelések, adalékok) indokolják.

Dolgozatom rámutat arra, hogy a gyomnövények élelemként való felhasználása nem idegen a hazai lakosságtól sem, sokan próbálkoznak táplálkozásuk változatosabbá tételével ilyen módon, és ehhez a közösségi médiában is megtalálhatják a szakértő támogatást.

